

ဓမ္မအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်

အမှတ်စဉ်(၂၀)

ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (Ph.D)

မွေဒါနကုသိုလ်ရှင်

နတ်လူသာခုခေါ်စေသော်

အောင်ဇေမ္မူ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း
အမှတ်(၁၅၂)၊ (၂၂)လမ်း၊ လသာမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း ၀၁-၃၈၄၀၉၃

ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ

ကမ္မဋ္ဌာန်းသရ

ကွန်ပျူတာစာစီ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာပြုတက္ကသိုလ်

ထုတ်ဝေသူ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓသာသနာပြုတက္ကသိုလ်

ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးဘဟိန်း

မှတ်ပုံတင်အမှတ်(၀၄၃၇၂/၂၀၁၁)က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

တရားစာအုပ်များကို

ဓမ္မစာပေ အလှူငွေဖြင့် ပုံနှိပ်ဖြန့်ဝေသည်

ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၆-ခုနှစ် ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၄-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁၃-ရက်၊ ၂၀၁၂-ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၂-ရက်၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ အမရပူရမြို့၊ ဘိုးတော်ရပ်၊ ဗို.ကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခန္ဓာဝန်ချရာ ပင်မသံဝေဇနိယ မင်္ဂလာမဂ္ဂင်ရိပ်သာ ရွှေရတုဓမ္မာရုံကြီးအတွင်းဝယ် ဆင်ယင်ကျင်းပ ပြုလုပ်အပ်သည့် ကျေးဇူးတော်ရှင် ဗို.ကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ခန္ဓာဝန်ချ နှစ်၅၀-ပြည့် ရွှေရတုအထိမ်းအမှတ် ပူဇော်ပွဲ၌ ဆရာကျေးဇူးဆပ် ရိပ်သာအတွင်း အထူးတရားပွဲဝယ် အမရပူရမြို့၊ ဒေါ်မြင့်မြင့် သား-ဦးကိုကိုကြီး+ဒေါ်ခင်အေးအေးမြင့် “အောင်ဆင်မင်း အထည်ဆိုင်” မိသားစုတို့၏ အမတဒါန ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော “ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ” အကြောင်း တရားဒေသနာတော်။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်က
“ယထာဘူတံ ဉာဏာယ သတ္တာ ပရိယေသိ
တဗ္ဗော- “အမှန်အကန်သိဖို့အတွက် နည်းလမ်း
ညွှန်ပြ သွန်သင်ဆုံးမမယ့်ဆရာဆိုတာ ရှာရမယ်” လို့
ဒီလို ဟောထားတယ်။ အဲဒီလိုဟောထားတဲ့

၂ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)

သုတ်ပေါင်း ၂၀-နီးပါးခန့်ရှိတယ်။ အမှန်အကန် သိဖို့အတွက် ဆရာနဲ့ကင်းပြီး မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ ဆရာကိုရှာရမယ်။

ဟုတ်ပြီ၊ ဆရာရှာတယ်ဆိုတော့ ရှင်သာရိ ပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ကိုယ်တိုင်ပဲ အမှန်အကန် တရားကို ရှာဖွေတဲ့အခါမှာ မှန်မှန်ကန်ကန် ဟောပြု နိုင်တဲ့ဆရာကို မတွေ့သေးမီ တရားထူး တရားမြတ် မရဘူး။ သဗ္ဗယပရိနိဗ္ဗိတိခေါ်တဲ့ သိဇ္ဇည်းဆရာကြီးထံ တပည့်အဖြစ်ခံယူပြီး သူ့ရဲ့ဝါဒတွေကို သင်ကြား မှတ်ယူလေ့လာကျင့်သုံးခဲ့တယ်။ သို့သော် ယထာ ဘူတကို ဟောပြုနိုင်တဲ့ ဆရာမျိုးမဟုတ်သည့်အတွက် တရားထူး တရားမြတ်နဲ့ ဝေးခဲ့ရတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ၅-ပါးထဲမှာ အငယ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ရှင်အဿဇိနဲ့ တွေ့တဲ့ အခါမှ အမှန်အကန် သိသွားတယ်။ ဆရာဟာ ဘယ်လောက်အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ စဉ်းစား ကြည့်ပေါ့။

လောကမှာ မြတ်စွာဘုရားပြီးရင် ပညာအရာ အထက်မြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရှင်သာရိပုတ္တရာပဲ။ အဲဒီလောက် ထက်မြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည်ပင်လျှင် ဆရာမပါဘဲနဲ့ လမ်းမှန်မရောက်နိုင်ဘူးတဲ့ ဒါကြောင့်မို့ ဆရာဟာ အင်မတန်မှ အရေးကြီးလို့ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တိုင်က “ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-အမှန် အကန် သိဖို့အတွက်၊ သတ္တာ- သွန်သင်ပြသ ဆုံးမ မယ့်ဆရာကို၊ ပရိယေသိတဗ္ဗေ ၁- ရအောင်ရှာပါ” လို့ ဒီလိုပြောတာနော်။ ‘ဆရာမပြ နည်းမကျ’လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ဆရာက နည်းလမ်းဖော်ပြမှု မပြုဘူး ဆိုရင် မှန်ကန်တဲ့ လမ်းကြောင်းပေါ်ရောက်ဖို့ အင်မ တန်မှ ခဲယဉ်းတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ ဆိုတာ နိဗ္ဗာန်သွားဖို့လမ်းကို ညွှန်ပြနိုင်တဲ့ ဆရာမျိုးကို ခေါ်တာ။ အခုခေတ်မှာတော့ “တရားပြဆရာ”လို့ ဒီလို သုံးလေ့ရှိကြတယ်ပေါ့။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ချင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း မှန်ကန်တဲ့ လမ်းကြောင်းပေါ်ကို လျှောက်နိုင်ဖို့အတွက် ဆရာ

ရှာပါဆိုတော့ ဘယ်လိုဆရာမျိုးရှာရမှာလဲ၊ ဘယ်လို
 အရည်အချင်းရှိတဲ့ ဆရာမျိုးလဲဆိုတာ သိဖို့လိုတယ်
 ပေါ့နော်။ အဲဒီလိုမဟုတ်မဟုတ်ရင် ဆရာဆိုတိုင်း
 တပည့်ခံလို့က ဖြစ်တာမှ မဟုတ်ပဲနဲ့၊ ဗမာပြည်မှာ
 ဆရာတွေ ပိုများသေးတယ်။ ဆိုက္ကား သမားလည်း
 ဆိုက္ကားဆရာ၊ မြင်းလည်းမောင်းတဲ့ သူလည်း
 မြင်းလည်းဆရာဆိုတော့ ဆရာတွေက အများကြီးပဲ၊
 အဲဒီတော့ တရားပြဆရာဆိုတာ အများကြီးရှိတဲ့အထဲ
 မယ် ဘယ်လို အရည်အချင်းနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှ
 တကယ်ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ ဖြစ်ရမှာလဲ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း
 အားထုတ်ဖူးလို့ ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်တဲ့
 အတွေ့အကြုံရှိရုံနဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ လုပ်ဖို့
 လုံလောက်ရဲ့လား။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာရဲ့ အရည်
 အချင်းကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင် ဟောကြား
 ထားတာတွေ စာပေကျမ်းဂန်မှာ မှတ်တမ်းတင်
 ထားတာရှိတယ်။

လောကမှာ အလုပ်တစ်ခုကို လျှောက်ထားကြတယ်။ ကုမ္ပဏီအလုပ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘာအလုပ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ပထမဆုံး ဘာမေးလဲဆိုတော့ အရည်အချင်းကို မေးတယ်မဟုတ်လား။ အရည်အချင်းရှိဖို့ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတယ်။ အဲဒီတော့ ဆရာရှာတဲ့ အခါမှာလည်းပဲ အရည်အချင်းပြည့်ဝတဲ့ ဆရာဟုတ်မဟုတ် စစ်ဆေးဖို့လိုတယ်။ ဆရာရဲ့ စံချိန်စံညွှန်းတွေကို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင် သတ်မှတ်ပြထားတာ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေကို သိရှိနားလည် ပြီးတဲ့အခါမှာ ဆရာရွေးရမယ်။ ဆရာရွေးမမှားဖို့ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတာပေါ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် သာမန် လမ်းကြောင်းပေါ် လျှောက်တာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ နိဗ္ဗာန်သွားတဲ့ လမ်းကြောင်းပေါ် လျှောက်ရတာမျိုးဆိုတော့ ဆရာရဲ့ သွန်သင်ဆုံးမမှုကို မရရင် လမ်းချော်သွားနိုင်တယ်။ နိဗ္ဗာန်လမ်းကြောင်းပေါ်ကို ရောက်ဖို့ အင်မတန်မှ ခဲယဉ်းသွားလိမ့်မယ်။ ခဲယဉ်းရုံတင် မကဘူး။ နောက်ဆုံး မှားယွင်းတဲ့လမ်းကို လမ်းမှန်

ထင်ပြီးတော့ လိုက်သွားလို့ လမ်းဆုံးတဲ့အခါမှာ ဒုက္ခတွေ ရောက်ကြရမှာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ “ဆရာမှားရင် တစ်သံသရာလုံး မှောက်တယ်” လို့တောင် ပြောကြတာပဲနော်။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတဲ့ ဒီဒေသနာတော်ဟာ အလွန်မှတ်သားစရာ ကောင်းတယ်။ တကယ်ကို အရေးကြီးတာ။ ယထာဘူတံ ဉာဏာယ-အမှန်အကန်သိဖို့၊ သတ္တိာ ပရိယေသိ တဗ္ဗေ-သွန်သင်ပြသ ဆုံးမနိုင်တဲ့ ဆရာမျိုးကို ရှာပါတဲ့။ ရှာပြီးတဲ့အခါ အဲဒီဆရာရဲ့ အဆုံးအမ သြဝါဒ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း လိုက်နာရမယ်လို့ ဒီလိုပြောတာ။

ဗမာပြည်မှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဆိုပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းပြတဲ့အထဲမယ် စာတတ်ဖို့ မလိုပါဘူး အတွေ့အကြုံရှိရင် ပြီးတာပဲလို့ပြောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေ ကလည်း နည်းတာမဟုတ်ဘူး။ တရားအားထုတ်တာ တောင်မှပဲ စာခံနေလို့ တရားမတက်ဘူးလို့ပြောတဲ့

ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ စာနဲ့တရားနဲ့က တစ်ခြားစီလို့ အဓိပ္ပါယ်ရောက်သွားတယ်ပေါ့။ စာဆိုတာ ဘာကိုပြောတာလဲဆိုတော့ ဘုရားဟောတဲ့ တရား၊ အဲဒီဘုရားဟောတဲ့ တရားနဲ့မှ မညီညွတ်ရင် ဘယ်လိုလုပ်ပြီးတော့ မှန်ကန်တဲ့ လမ်းကြောင်း ရောက်မလဲ၊ အဲဒါကြောင့်မို့ “စာခံတယ်” ဆိုတာလဲ မပြောသင့်တဲ့ စကားတစ်ခုပဲ။ စာတတ်ဖို့မလိုဘူး ဆိုတာလဲ မပြောသင့်တဲ့ စကားတစ်ခုပဲ။ တကယ်တော့ စာတတ်တာကို အကြောင်း ပြုပြီး “မာနခံတယ်” လို့ပြောရင် မှန်တယ်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဆိုတာ အခု မိုးကုတ်ဆရာ တော်ဘုရားကို ကြည့်ပေါ့။ အဘိဓမ္မာတရား တွေကို ကျေကျေညက်ညက် လေ့လာသင်ယူပြီး သင်ကြား ပို့ချနေတဲ့ အရည်အချင်းရှိတဲ့ ဆရာတော်လေ။ အဲဒီလို စာပေတတ်ကျွမ်းလို့ မှန်မှန်ကန်ကန် ဟောနိုင်တာ၊ စာတတ်ဖို့မလိုဘူးလို့ပြောရင် လက်ခံစရာအကြောင်း မရှိဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ စာထဲကအတိုင်းမှ

မဟောရင် ကိုယ်သိတာမှ မဟုတ်တာ၊ ဆရာတော်
 ကြီးတစ်ပါး တစ်ခါ စာရေးတယ်၊ ရေးတော့ တခြား
 ဆရာတော်တစ်ပါးက ပြောတယ်၊ “ဆရာတော်ရေးတဲ့
 ဆရာတော်စာအုပ်က စာထဲအတိုင်း ရေးတာကိုး”တဲ့၊
 သူပြောချင်တာက လက်တွေ့နဲ့ ရေးစေချင်တယ်ပေါ့၊
 စာထဲအတိုင်း ရေးတာကိုးဆိုတော့ ဟိုဆရာတော်
 ကြီးက ဘာပြန်ပြောတုန်း “စာထဲအတိုင်း မရေးရင်
 မှားကုန်မှာပေါ့ဗျာ”လို့ ပြောတယ်၊ ဒါလည်း အလွန်
 မှတ်သားစရာကောင်းတဲ့ အရာတစ်ခုပဲ။

တရားဆိုတာက မြတ်စွာဘုရားဟောလို့ သိခဲ့
 ကြရတာ၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာလည်း မြတ်စွာဘုရား
 ဟောလို့ သိရတာ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး
 အကျင့်တရားဆိုတာလည်း ဘုရားဟောလို့သိတာ၊
 ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးဖြာ ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း
 ရှစ်သောင်းလေးထောင်ဆိုတာ သင်္ဂါယနာခြောက်တန်
 တင်ပြီး အတည်ပြုခဲ့တဲ့ စာတွေဖြစ်တယ်၊ ဒီစာတွေက
 ခံနေတယ်ဆိုရင် ဘယ်ဟုတ်မလဲ၊ စာနဲ့မညီတဲ့

လမ်းဟာ တစ်ခြားလမ်းပဲဖြစ်မယ်။ နိဗ္ဗာန်လမ်းတော့ မဟုတ်နိုင်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဘုရားဟောတဲ့ တရားတွေက နိဗ္ဗာန်လမ်းကို ဖော်ပြတဲ့ တရားတွေ ချဉ်းပဲလေ။ အဲဒီတော့ တစ်ခြားလမ်းကို ရွေးရင်တော့ဖြင့် စာခံတာ ဟုတ်ကောင်း ဟုတ်လိမ့် မယ်နော်။ နိဗ္ဗာန်သွားမယ့်လမ်းကတော့ စာခံစရာ အကြောင်းမရှိဘူး။ စာတတ်လေ ကောင်းလေပဲ။

ဒါကြောင့်မို့ မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော် မြတ်ကိုယ်တိုင်က “ယထာဘူတံ ဉာဏာယ သတ္ထာ ပရိယေသိတဗ္ဗေ - အမှန်အကန် သိဖို့အတွက် ဆရာကောင်းကိုရှာ” လို့ ပြောခဲ့တာ။ အဲဒါကို ရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသက ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ရှင်းပြထား တယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ ဂါထာတစ်ပုဒ်မှာ “သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပ္ပညော၊ စိတ္တံ ပညဉ္ဇ ဘာဝယံ” အဲဒါစာပဲ။ ဘာကိုပြောတာတုန်း ဆိုတော့ သီလအပေါ်မှာ အခိုင်အမာရပ်တည်၊ ရပ်တည်ပြီးတဲ့ အခါမှာ စိတ္တံ ပညဉ္ဇ ဘာဝယံ

(စိတ္တဆိုတာ ဒီနေရာမှာ တည်ငြိမ်တဲ့ သမာဓိကို ပြောတာ) သမာဓိနဲ့ပညာကို ဖြစ်ပွားစေပါတဲ့၊ ဒါ စာကပြောတဲ့အဓိပ္ပါယ်နော်၊ အဲဒီမှာ သမာဓိစိတ်နဲ့ ပညာကို တိုးပွားအောင်လုပ်လို့ ဆိုတဲ့နေရာမှာ ရှင်မဟာဗုဒ္ဓယောသက “ကထံ ဘာဝေတဗ္ဗေ သမာဓိ ဘယ်လိုဖြစ်အောင်လုပ်မလဲ” ဆိုတဲ့ နေရာမှာ အဓိက ဘာပြောတုန်းဆိုတော့ “ကမ္မဋ္ဌာနဒါယကံ ကလျာဏမိတ္တံ ဥပသကံမိတ္တာ” တဲ့၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပေးနိုင်တဲ့ ကောင်းမြတ်တဲ့ဂုဏ်ရည်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်း ဆရာကောင်းကို ချဉ်းကပ်ပါ လို့ ဒီလိုပြောတာနော်။

အဲဒီတော့ ဆရာမှားရင် အများကြီး ဒုက္ခ ရောက်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့်မို့ “ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ” ဆိုတာ သာမန်နဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ ဖြစ်သင့်တာ မဟုတ်ဘူး။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဆိုသည်မှာ ရှင်မဟာ ဗုဒ္ဓယောသက “ကမ္မဋ္ဌာနဒါယကံ ကလျာဏမိတ္တံ”

ဆိုတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာရဲ့ အရည်အချင်းတွေကို ထုတ်ဖော်ပြသထားတဲ့အထဲမယ် “အေး- ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးနိုင်တဲ့ ကောင်းမြတ်တဲ့အရည်အချင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်း ဆရာကောင်းဆိုတာ နံပါတ်(၁) ဘုရားကိုပဲ ပြောရမယ်”။ ဟောဆရာဆိုတာ သူများကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး ဘုရားကိုပြောတာတဲ့။ ဒါ အမြင့်ဆုံးအဆင့်ကို ပြောတာ။ အေး-ဘုရားမရှိတော့ဘူးဆိုရင် တရားရှိတယ်လေ။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင်ကိုက ပရိနိဗ္ဗာန်စံကာနီးမှာ “ယော ဝေါ အာနန္ဒ မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော၊ သောခေါ မမစ္စယေန သတ္တာ”တဲ့။ “ငါမရှိတဲ့နောက် ငါဟောခဲ့တဲ့ဓမ္မ ငါပညတ်ခဲ့တဲ့ ဝိနယဟာ မင်းတို့ရဲ့ ဆရာပဲ”လို့ ဒီလိုပြောခဲ့တာ။

ဒါက အင်မတန်မှ ထူးခြားတယ်။ သာမန်အဖွဲ့စည်းတွေနဲ့ မတူဘူး။ ဗုဒ္ဓဘာသာသာသနာ

တည်ထောင်မှုကို စဉ်းစားကြည့်၊ ဒီပြင်အဖွဲ့စည်း
 တွေမှာဆိုရင် Successor လို့ ခေါ်တဲ့ ရာထူးဆက်ခံ
 သူတွေ ရှိရတယ်။ ဥပမာမယ် နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံမှာ
 ဆိုရင် အုပ်ချုပ်တဲ့ သမ္မတတစ်ဦး အနားယူသွားရင်
 သူ့ရာထူးကို ဆက်ခံသူဆိုတာ လာရတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်
 တွေကပဲ ဆက်ခံသွားကြတယ်။ အဲဒါကို အင်္ဂလိပ်လို
 Successor လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ Successor ဟာ
 ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ ရွေးလေ့ရှိတယ်။ ဥပမာ ဘုရင်အုပ်ချုပ်တဲ့
 နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဆိုလို့ရှိရင် ဘုရင်ကြီးမရှိရင် နာက်ထပ်
 မင်းတစ်ပါး တက်ရတယ်။ Successor ဆက်ခံရတာ
 မြတ်စွာဘုရားရဲ့ သာသနာတော်ကျတော့ Succes-
 sor ဆိုတာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ထားခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။ ဓမ္မကို
 ထားခဲ့တာ၊ အင်မတန်မှထူးခြားတယ်လို့ ဒီလို
 ပြောရမယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ဗုဒ္ဓရဲ့ Succes-
 sor လို့ခေါ်တဲ့ ဗုဒ္ဓရာထူးကို ဆက်ခံမယ်ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ
 မရှိဘူး။ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မကိုပဲ မိမိရဲ့ Succes-

soi အနေနဲ့ ထားခဲ့တာ၊ အဲဒီတော့ ဓမ္မဟာ အရေးကြီးဆုံးပေါ့၊ အဲဒီဓမ္မကိုသွားပြီး စာခံတယ်လို့ပြောမိရင် မှားလိမ့်မယ်။

မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင်က သော ခေါ် မမစ္စယေန သတ္တာ- အဲဒီဓမ္မဝိနယဟာ ငါမရှိတဲ့ နောက်မှာ မင်းတို့ရဲ့ဆရာပဲလို့ ပြောခဲ့တယ်နော်၊ ဒါကို သတိမမေ့ဖို့ အင်မတန် အရေးကြီးတယ်။ ဒါဖြင့် “ငါဟောခဲ့တဲ့ဓမ္မ ငါပညတ်ခဲ့တဲ့ဝိနယ” ဆိုတာ ဘာတွေတုန်း။ အခု သင်္ဂါယနာခြောက်တန် တင်ထားတဲ့ ပိဋကတ်သုံးသွယ် နိကာယ်ငါးဖြာပဲ၊ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အပြည့်အဝရှိတယ်၊ ဆရာတော်ကြီးတွေ အဆက်ဆက်ထိန်းသိမ်း သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့တဲ့ စာပေတွေပဲ၊ ဘယ်အရာပဲဖြစ်ဖြစ် စာပေနဲ့အညီပဲ ဖြစ်သင့်တယ်ပေါ့၊ တစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ အတွေ့အကြုံဆိုတာမျိုးက ပြည် စုံ တာမဟုတ်ဘူး။ မပြည် စုံဘူးဆိုတာ “ကီသုကောပမ” သုတ်ကို ကြည့်ပေါ့။

ကံသုကောပမသုတ္တံဆိုတာ အားလုံး
 ကြားဖူးကြလိမ့်မယ်။ “ပေါက်ပင်ဥပမာ”နဲ့ မြတ်စွာ
 ဘုရားဟောထားတာ။ ရဟန်းတစ်ပါးကို သွားမေး
 တယ်။ မေးတဲ့အခါကျတော့ တရားရှုတဲ့အခါမှာ
 ဘာရှုရမလဲ၊ သူကလည်း သူရှုခဲ့တဲ့ လမ်းစဉ်ကို
 ပြောတာ။ “အေး-ဓာတ်ကြီးလေးပါးရှု”။ နောက်
 တစ်ပါးသွားမေးတဲ့အခါကျတော့ သူကျင့်ခဲ့တဲ့
 လမ်းစဉ်ပဲ ပြောတာ။ “ခန္ဓာငါးပါးရှု” ဒီလိုပြောပြန်
 တယ်။ နောက်တစ်ခါကျတော့ “အာယတန
 ခြောက်ပါးကိုရှု” လို့ပြောတယ်။ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး
 ပြောတာမတူသည့်အတွက် ကြားရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ
 သံသယတွေ ဖြစ်လာတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ရှင်းပြတယ်။ ပေါက်ပင်
 ဆိုတာ ရာသီဥတုအလိုက် ပေါက်ပင်ရဲ့ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်
 ပြောင်းလဲတယ်။ အရွက်ခြွေနေတဲ့အချိန်မှာ ပေါက်ပင်
 ကြီးကို သွားကြည့်ရင် သစ်ပင်ခြောက်ကြီးလိုပဲ
 ရိုးတန်တွေချည်းပဲ တစ်ရွက်မှ မရှိဘူး။ အပွင့်ကလည်း

တစ်ပွင့်မှ မရှိဘူး။ ပေါက်ပင်ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲလို့ မေးတဲ့အခါ အဖြေအမျိုးမျိုးရှိတယ်။ “ပေါက်ပင်ဆိုတာ အရွက်မရှိတဲ့ ရိုးတံတွေနဲ့အပင်” လို့ ပြောလိုက်တယ်။

နောက် ရာသီဥတု ပြောင်းလာတဲ့အခါ ပေါက်ပင်က အပွင့်တွေနဲ့ ရဲလာတယ်။ အဲဒီချိန် ကျတော့ ပေါက်ပင်ဆိုတာ တစ်ပင်လုံးရဲရဲနီနေတဲ့ အပွင့်တွေနဲ့လို့ ပြောပြန်တယ်။ သို့သော် ပေါက်ပင် ဆိုတာ ရိုးတံချည့်လို့ ပြောတဲ့အခါမှာ အရွက်ခြွေတဲ့ အချိန်မှာ မှန်တယ်။ အပွင့် ပွင့်နေတဲ့အချိန်မှာ သွားကြည့်ရင် ‘အပွင့်နီတွေနဲ့ ဖုံးနေတယ်ဆိုတာ မှန်တယ်။ ဟော-အရွက်ထွက်တဲ့အခါ ပေါက်ပင် ဆိုတာ အရွက်ဖါးဖါးနဲ့ စိမ်းစိမ်းနဲ့ အင်မတန်မှ ကျက်သရေရှိတယ်လို့ ပြောရင်လည်း မှန်ပြန်တာပဲ။ အဲဒီလို ရာသီအလိုက် ခွဲခြားမမြင်နိုင်ဘူးလို့ ဆိုလို့ရှိရင် သံသယပွားစရာ အငြင်းပွားစရာ ဖြစ်တာပေါ့။

အဲဒါလို အတွေ့အကြုံ တစ်ခုထဲတင် ပြောမယ်ဆိုရင် သံသယဖြစ်စေနိုင်တယ်။ တကယ်

ပြောရမှာက ဓာတ်လည်းရှုနိုင်တယ်၊ ခန္ဓာလည်း
 ရှုနိုင်တယ်၊ အာယတနလည်း ရှုနိုင်တယ်ပေါ့၊
 စာတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့ ဘယ်ဟာပဲဖြစ်ဖြစ်
 ရှုလို့ရတယ်လို့ အကုန်လုံးကို ညွှန်နိုင်တယ်၊ ဒီလို
 ဆိုလိုတာ။

လောကမှာ အငြင်းပွားနေတဲ့လူတွေဟာ
 တစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုသာ ကြည့်ပြီး အငြင်းပွား
 နေတာတဲ့၊ အကုန်လုံးမြင်လို့ရှိရင် ငြင်းစရာ တစ်ခုမှ
 မရှိဘူး။ ဆင်ကောင်ကြီးကို သရုပ်ဖော်တဲ့ မျက်မမြင်
 ပုဏ္ဏားကိုးဦးလိုပေါ့၊ (ဖတ်စာထဲမှာတော့ မျက်မမြင်
 ပုဏ္ဏားခြောက်ယောက်လို့ အဲဒီလို ရေးထားတယ်)
 ဒီဥပမာက မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တိုင်ဟောတဲ့ “နာနာ
 တိတ္ထိယသုတ်” ထဲမှာ ပါတယ်။

“ဟတ္ထိဒဿက အန္ဓာဝိယ” မျက်မမြင်
 သူကန်းတွေက ဆင်ကို ညွှန်းကြသလိုပဲ၊ သာဝတ္ထိ
 မြို့က ဘုရင်ကြီး တစ်ပါးအကြောင်းပဲ၊ ဘုရင်ဆိုတာ
 တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ရတော့ တစ်ခါတစ်လေ ပျင်းတယ်နဲ့

တူတယ်၊ သူက အပျင်းဖြေချင်တဲ့အခါ ဘာလုပ်လဲ ဆိုတော့ သာဝတ္ထိမြို့မှာရှိတဲ့ မျက်မမြင်တွေအကုန်လုံး နန်းရင်ပြင်ကို စုလိုက်စမ်းလို့ အမိန့်ပေးလိုက်တယ်၊ အဲဒီလိုစုပြီးတော့ မျက်မမြင်တွေ နန်းရင်ပြင် ရောက် လာတဲ့အခါ ကိုးစုခွဲ ထိုင်ခိုင်းတယ်။

ထိုင်ပြီးတဲ့အခါကျတော့မှ “ကဲ သူတို့ကို ဆင်ကို တစ်မျိုးစီ ပြလိုက်စမ်း” ဆိုတော့ တစ်ချို့ အုပ်စုကိုတော့ ဆင်ခြေထောက်ကို ကိုင်စေပြီး ဆင်ကို ပြလိုက်တယ်၊ တစ်ချို့အုပ်စုကျတော့ ဆင်ကိုယ်လုံးကို စမ်းခိုင်းပြီး ဆင်ဆိုတာ ဒါမျိုး၊ တစ်ချို့အုပ်စုကျတော့ အစွယ်စမ်းခိုင်းတယ်၊ တစ်ချို့အုပ်စုကျတော့ နှာမောင်း စမ်းခိုင်းတယ်၊ တစ်ချို့အုပ်စုကျတော့ နားရွက်၊ တစ်ချို့အုပ်စုကျတော့ အမြီးရိုး၊ တစ်ချို့အုပ်စုကျတော့ အမြီးဖျား၊ အဲဒီလိုမတူအောင် ကိုးစုခွဲပြီးတော့ ပြလိုက် တယ်၊ ပြပြီးပြီဆိုတော့ ဘုရင်ကြီးက “ကဲ မောင်မင်း တို့ ဆင်ဆိုတာ တွေ့ကြပြီလား” “တွေ့ကြပါပြီ” တဲ့ “ကဲ ပြောကြစမ်း” လို့ ဘုရင်ကြီးက မေးလိုက်တယ်။

ခြေထောက်စမ်းထားတဲ့ အုပ်စုက ဆင်
ဆိုတာ တိုင်ကြီးလိုပဲလို့ ပြောတယ်။ အစွယ်စမ်းထားတဲ့
အုပ်စု ကျတော့ သံကောက်ကြီးလိုပဲလို့ ပြောတယ်။
အဖြေက မတူဘူးမဟုတ်လား။ အဖြေမတူတော့
ဘာဖြစ်လဲဆိုတော့ ပထမအုပ်စုကပြောတော့ တိုင်ကြီး၊
နောက်အုပ်စုမှာရှိတဲ့လူတွေက မျက်စိမမြင်ရပေမယ့်
တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် လှမ်းကြည့်ကြတယ်
ပေါ့နော်။ “ဘယ်လိုလဲကွ၊ ငါတို့တွေ့တာက တိုင်လို
မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီကောင် ဘယ်လိုပြောတာလဲ” ပေါ့။
နောက်တစ်အုပ်စုက နံရံကြီးလိုပဲလို့ ပြောတယ်။ အရင်
လူတွေက “ဟ ဘယ်လိုလဲ၊ တိုင်ကြီးလို ငါတို့
ကိုယ်တိုင် စမ်းကြည့်ထားတာ၊ ဘယ်နဲ့ကြောင့် နံရံ
ဖြစ်သွားတာလဲ”။ ဟိုလူကလည်း ဘယ်နဲ့ ကြောင့်
သံကောက်ဖြစ်သွားတာလဲ၊ နားရွက်စမ်းတဲ့လူကလည်း
ငါတို့စမ်းတုန်းက စကောကြီးလိုပဲ။ အခုမှ ဘာဖြစ်လို့
တိုင်ဖြစ်ရမှာလဲ။ ဪ-တစ်အုပ်စုနဲ့ တစ်အုပ်စုဟာ
အခုလို ကိုယ်စမ်းတာကိုယ်ကြည့်ပြီး နောက်ဆုံးမှာ

အငြင်းပွားကြ လက်သီးနဲ့ထိုးကြနဲ့ ရန်တွေဖြစ်ကုန်
ကြတယ်။ ဘုရင်ကြီးက အဲဒီလိုဖြစ်တာကိုကြည့်ပြီး
ခွက်ထိုးခွက်လှန် ရယ်မောတာတဲ့၊ ဘုရင်ကြီးက
ပျင်းလို့ တမင်သက်သက် အပျော်လုပ်တာပေါ့။

အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက ဥပမာပေးပြီးတော့
ဟောတာ၊ ငြင်းတဲ့လူတွေဟာ အဲဒီလိုမျိုးတွေပဲတဲ့၊
ကိုယ်မြင် တာက ဆင်တစ်ကောင်လုံးကို မြင်တာ
မဟုတ်ဘူး။ ဆင်ရဲ့အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုစီတစ်ခုစီ
မြင်ပြီးတော့ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ခွင့်မလွှတ်နိုင်ဘဲ အဲဒီလို
ရန်ဖြစ်ကြတာ၊ ဇနာ ကောဂံ ဒဿိဇနာ- တစ်စိတ်
တစ်ဒေသကိုမြင်တဲ့ လူတွေဟာ ငြင်းနေကြတယ်၊
အကုန်လုံးကို မြင်လို့ရှိရင် ငြင်းစရာအကြောင်း မရှိဘူး။
ဒါကြောင့်မို့ စာတတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် စာသင်ထားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်
ဟာ အားလုံးချီငုံပြီးတော့ အကုန်လုံးပြောနိုင်တယ်။
ဘယ်ဟာပဲဖြစ်ဖြစ် ခွင့်မလွှတ်နိုင်တယ်။

အဲဒါကြောင့် “ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ” လို့ ဆိုတဲ့
နေရာမှာ နံပါတ်(၁)က မြတ်စွာဘုရား၊ နံပါတ်(၂)

ကျတော့ မိမိကိုယ်တိုင် ပိဋကတ်သုံးပုံတတ်ပြီး တရားထူးတရားမြတ်ရထားတဲ့ ရှင်သာရိပုတ္တရာတို့လို ပညာဉာဏ်ကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး။ နောက်ဆုံးကျ ဘာပြော တုန်းဆိုတော့ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ သုတ္တန်တွေ ကို အမိအရ နှုတ်ငုံဆောင်ထားတဲ့ ဗဟုသုတရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာလို့ ဒီလိုပြောတာ။

အဲဒီတော့ တစ်ချို့ကကလည်း စာတတ်တဲ့ လူကို အပုတ်ချချင်တော့ ဘယ်လိုပြောလဲဆိုရင် ပေါဋ္ဌိလရဟန်းကို မြတ်စွာဘုရားက “တုစ္ဆ”လို့ ခေါ်တယ်ဆိုတဲ့စကားကို သုံးပြီးတော့ စာတတ်ရုံနဲ့ မပြီးဘူး။ မြတ်စွာဘုရားက မကြိုက်ဘူးလို့ ဒီလို အဓိပ္ပါယ်မျိုးနဲ့ ပြောကြတယ်။ အမှန်တကယ် နားလည်ဖို့ရာက မြတ်စွာဘုရားက ပေါဋ္ဌိလရဟန်းကို တုစ္ဆလို့ ခေါ်တာဟာ စာတတ်တာကို ရှုတ်ချတာ မဟုတ်ဘူး။ လုပ်သင့် လုပ်ထိုက်ရဲ့သားနဲ့ မလုပ်ပဲနေလို့ ကျင့်ရမယ့်တရားကို မကျင့်ပဲနေလို့ ကျင့်အောင်လို့ နာအောင်ပြောတဲ့စကား။ အဲဒါကို သဘောပေါက်ဖို့

လိုတယ်ပေါ့၊ တစ်ချို့က သဘောမပေါက်တဲ့အခါ စာတတ်လို့ ဘုရားက ရှုတ်ချတာလို့ ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ် ယူတယ်။ ယူတဲ့အခါ ပရိယတ်ကို ပယ်သလို ဖြစ်သွားပြန်တယ်။ ဒီလို မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။

မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင်ကိုက ရဟန်းတော် တွေရဲ့ အရည်အချင်းကို ဖော်ပြတဲ့အခါမှာ နံပါတ်(၁) သီလရှိရမယ်၊ နံပါတ်(၂) ဗဟုသုတရှိရမယ်၊ ဗဟုသုတဆိုတာ စာတတ်ရမယ်လို့ပြောတာ၊ တရား ဓမ္မတွေကို များစွာကြားနာလို့ အနက်အဓိပ္ပါယ် ဆင်ခြင်စဉ်းစားလို့ အသိဉာဏ်နဲ့ ထိုးထွင်းသိတဲ့ လူမျိုးမှ ဗဟုသုတရှိသူလို့ ဒီလိုခေါ်တာကိုး။ ဆိုလိုတာက စာလည်းတတ်ရမယ်၊ တရားဓမ္မလည်း ကျင့်ကြံ ကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမယ်၊ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဆိုလို တာနော်။

အဲတော့ စာတတ်လို့ တရားအားထုတ်လို့ မရဘူး စာခံနေတယ်ဆိုတာမျိုးက မမှန်ကန်တဲ့ အဓိပ္ပါယ်နဲ့ ပြောကြတာပဲ ဖြစ်တယ်ပေါ့၊ ဝက္ကလိကို

ပြောတာလိုပဲ၊ မြတ်စွာဘုရားက ဝက္ကလိကို “ကီ
 တေ ဝက္ကလိ ဣမိနာ ပူတိကာယေန ဒိဋ္ဌေန”
 ဟောဒီ ခန္ဓာကိုယ် အပုတ်ကောင်ကို ကြည့်ခြင်းဖြင့်
 ဘာအကျိုးရှိမှာလဲလို့ ပြောတာ၊ တစ်ချို့ကလည်း
 အဲဒီစကားကို ယူပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဘုရား
 ပူးစရာမလိုဘူးလို့ ပြောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ရှိသေးတယ်၊
 ဒီလိုဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူး၊ ဝက္ကလိက မြတ်စွာဘုရားရဲ့
 ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါအပေါ်မှာတင် လမ်းဆုံးနေတယ်၊ တရား
 ကျင့်ဖို့ သူစိတ်မဝင်စားဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့
 ချောမောသပ္ပာယ် လှမျိုးကြွယ်တဲ့ ရုပ်အဆင်းကိုသာ
 ကြည့်ပြီးတော့ သူ့စိတ်ထဲမှာ တဏှာရာဂတွေ
 ဖြစ်နေလို့ မြတ်စွာဘုရားက မှတ်လောက်သားလောက်
 အောင် ကီ တေ ဝက္ကလိ ဣမိနာ ပူတိကာယေန
 ဒိဋ္ဌေန- ဒီအပုတ်ကောင်ကြီးကြည့်လို့ ဘာအကျိုး
 ရှိမှာလဲ၊ ယော ဓမ္မံ ပဿတိ၊ သော မံ ပဿတိ
 “ဓမ္မကိုမြင်မှ ငါ့ မြင်တော့မှာပေါ့” လို့ ဒီလို ဆုံးမတာ
 လေ၊ ဒါတွေက မြတ်စွာဘုရားမှာ သန္ဓာယဘာသိတ

လို့ ခေါ်တဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိနဲ့ ပြောတဲ့စကား၊ နေရာ တကာ ယူပြီးတော့ ဘုရားက သူ့ဖူးတာမကြိုက်ဘူး ဆိုပြီး ဘုရားဖူးစရာမလိုဘူးလို့ ယူဆရင်တော့ မှားပြီပေါ့။

အေး ဒါကြောင့်မို့ စာတတ်ဖို့ အင်မတန်မှ အရေးကြီးလို့ ယထာဘူတံ ဉာဏာယ သတ္တံ ပရိယေသီတဗ္ဗေ ၊ အမှန်သိဖို့အတွက် ဆုံးမနိုင်တဲ့ ဆရာမျိုးကို ရှာပါလို့၊ ကမ္မဋ္ဌာနဒါယကံ ကလျာဏ မိတ္တံ ဥပသကံမိတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးနိုင်တဲ့ ကလျာဏ မိတ္တံ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်းမျိုးကို ရအောင်ရှာဖွေပါ လို့၊ ဒါမှ တရားထူးတရားမြတ် ရနိုင်မယ်လို့ဆိုတာ၊ ဒါဖြင့် ကလျာဏမိတ္တဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတုန်း ဆိုတာ အင်္ဂါရပ်တွေနဲ့ မှတ်သားဖို့ လိုအပ်တယ်ပေါ့။

အဲဒီတော့ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်းဆိုတာ ဆရာကောင်းသမားကောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကောင်း ဆိုတာ ဘယ်လိုအရည်ချင်းတွေ ရှိရမလဲဆိုရင်

အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် သတ္တကနိပါတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက
အင်္ဂါ၇-ပါး သတ်မှတ်ပြီး ဟောထားတဲ့သုတ္တန်ရှိတယ်။
သတ္တဟိ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော
ဘိက္ခု မိတ္တော သေဝိတဗ္ဗေ ဘဇိတဗ္ဗေ ဘ
ပယံရူပါသိတဗ္ဗေ ခလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီ
ကလျာဏမိတ္တအနေနဲ့ ဆရာကောင်းအနေနဲ့ ရှာရမယ့်
ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဒီလိုအင်္ဂါရပ်တွေနဲ့ တိတိပပ ဟောပြော
ထားခဲ့တာ ရှိတယ်လေ။ ဟောဒီအရည်အသွေး ၇-
ရပ်ရှိတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာမျိုးကို ရှာဖွေဆည်းကပ်ပါတဲ့။

နိပါတ်(၁) ပိယော စ ဟောတိ မနာပေါတဲ့
ပိယောဆိုတာ အင်မတန်မှ နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်ရာ
အရည်အချင်းရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ကိုယ်ကျင့်သီလကောင်းလို့
ပိယ-ချစ်ခင်စရာကောင်းတယ်။ လောကမှာ လူတွေ
ရှိတယ်လေ။ ဩော်-ဒီလူကတော့ တယ်ချစ်စရာ
ကောင်းတယ်ဆိုတာ အရည်အချင်းရှိတယ်။
ဘယ်လိုက ချစ်စရာ ကောင်းတာတုန်း၊ စကား
ပြောတာလဲ ယဉ်ကျေးတယ်။ နေတာထိုင်တာ

သွားတာလာတာလည်း ယဉ်ကျေးတယ်၊ အဲဒီလိုလူကို အင်မတန်မှ ချစ်စရာကောင်းတယ်လို့ ပြောကြတယ် မဟုတ်လား၊ အဲဒီလို မဟုတ်ပဲနဲ့ ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်း ပြောတတ်ဆိုတတ်တဲ့သူကို ချစ်ခင်စရာကောင်းတယ် လို့ လောကမှာ ပြောတာများရှိလား၊ မရှိဘူး။ ကိုယ်ကျင့်သီလနဲ့ ပြည့်စုံပြီးတော့ ချစ်ခင်မြတ်နိုးစရာ ရဟန်းသံဃာဆိုလို့ရှိရင်လည်း ရဟန်းပီပီသသ နေထိုင်တယ်၊ ကိုယ်ကျင့်တရားနဲ့ ပြည့်စုံတယ်၊ ဣန္ဒြေသိက္ခာရှိတယ်၊ ကြည်ညိုစရာ ကောင်းလိုက်တာ လို့ ဒီလိုပြောကြတာလေ။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မဟုတ်သေးတဲ့ အသောက မင်းကြီးတောင်မှပဲ နိဂြောဓသာမဏေလေး ဆွမ်းခံ သွားရင်း စက္ခုန္ဓြေချလို တည်ငြိမ်အေးချမ်းတဲ့မျက်နှာနဲ့ ကလေးအရွယ်နဲ့မလိုက်အောင် ဣန္ဒြေရတဲ့ပုံကို ကြည့်ပြီးတော့ သူ့ရဲ့သန္တာန်မှာ ထူးခြားတဲ့ အရည် အသွေးတွေ ရှိမှာပဲဆိုပြီး နန်းတော်ကိုပင့်တယ်၊ ပင့်ပြီးတော့ တရားနာတဲ့အခါမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်သွား

တာလေ။ အဲဒီ အသောကမင်းကြီးက စေတီပေါင်း
 ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ ရေတွင်းပေါင်း ရှစ်သောင်း
 လေးထောင်၊ ရေကန်ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်နဲ့
 ဗုဒ္ဓရဲ့ ဓာတ်တော်မွေတော်တွေ ကမ္ဘာအနှံ့ဆိုပါစို့၊
 အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ အပြန်အနံ့ ရွှေမုဋ္ဌာစေတီတွေ
 တည်ပြီးတော့ ဖြန့်ဝေပေးသွားတာလေ။

ဗမာပြည်မှာလည်း “ရွှေမုဋ္ဌာ” တွေရင်
 တော့ အသောကမင်းတည်တာလို ပြောကြတယ်၊
 ဟုတ်ချင်မှတော့ ဟုတ်မှာပေါ့။ လငပုတ်ဖမ်းပြီး
 လွတ်တဲ့အချိန်မှာ အခါယူပြီး တစ်ပြိုင်နက်ထဲ
 တည်တာမို့ မုတ္တော-လွတ်သွားပြီဆိုတဲ့ အဓိပ္ပါယ်
 ယူပြီးတော့ မုတ္တော၊ မုတ္တော၊ မုတ္တောကနေပြီး
 မုဋ္ဌာခေါ်တယ်လို့ ဒီလို မှတ်သားဘူးတယ်ပေါ့။

အသောကမင်းကြီးက နယ်အရပ်ရပ် သူ့ရဲ့
 လက်အောက်ခံ တိုင်းပြည်တိုင်းမှာ လိုက်ပြီးတော့
 စေတီပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် တည်ပေးတယ်၊
 (အဲဒီတုန်းက ဗမာပြည်ဟာ သူ့ရဲ့လက်အောက်ခံ
 မဟုတ်ပါဘူး။) ဒီလို သာသနာကိုဖြန့်ကျက်နိုင်တဲ့

ဘုရင်ကြီးတစ်ပါးဟာ အခုလို ကြည်ညိုစရာ
ကောင်းတဲ့ ရှင်သာမဏေလေးတစ်ပါးကို အကြောင်း
ပြုပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်သွားတာလေ။

ဒါကြောင့်မို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဆိုသည်မှာ
ပီယော စ ဟောတီ မနာပေါတဲ့ ကြည်ညိုစရာ
သိပ်ကောင်း ရမယ်၊ အပြစ်အနာအဆာ မရှိစေရဘူး။
ကိုယ်ကျင့်သီလနဲ့လည်း ပြည့်စုံတယ်၊ အနေအထိုင်
အပြောအဆို ရဟန်းပီသတယ် ဆရာပီသတယ်ဆိုတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်ရမယ်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဆိုတာ အများရဲ့
ချစ်ကြည်လေးစားမှု ကြည်ညိုလေးစားမှုကို ခံထိုက်တဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်ရမယ်၊ ဒါက General Point ကို
ပေးထားတာ၊ ဆိုလိုတာက ကိုယ်ကျင့်သီလနဲ့ ပြည့်စုံဖို့
လိုအပ်တာပေါ့နော်၊ မြတ်စွာဘုရားလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး
ရှင်သာရိပုတ္တရာ ရှင်မဟာကဿပတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး
တွေ လေးစားခြင်းခံရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတွေလို့ ဒီလို
ဆိုတာပေါ့နော်။

နံပါတ်(၂)က ဘာတုန်းဆို ဂရု၊ ကြည်ညို
စရာ ကောင်းရုံတင် မကဘူး၊ ဂရု စ- လေးစား

လောက်တဲ့ ဂုဏ်အရည်အချင်းတွေ ရှိတယ်။ သာမန် အရည်အသွေး မဟုတ်ဘူး။ လေးစားလောက်တယ်။ ဂရု-အလေးပြုထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ တကယ် စံထားပြီး တော့ လေးစားရမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်ရမယ်။ နံပါတ် (၃)က ဘာဝနီယောတဲ့ အများကလည်း တော်လိုက် တာလို့ ချီးမွမ်းခံထိုက်တဲ့ ဂုဏ်အရည်အချင်းတွေ ရှိရမယ် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီတော့ သာမန် မဟုတ် ဘူး။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဆိုတာ ဒီလိုအရည်အချင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံရမယ်။

နံပါတ်(၄)က ဝတ္ထာ-မိမိနဲ့ ပတ်သက်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြောသင့်ပြောထိုက်တဲ့ စကားဆိုရင် ပြောကို ပြောရမယ်။ မြတ်စွာဘုရားကို ကြည့်လေ၊ ဝက္ကလိ လမ်းလွဲနေတဲ့အခါ ကီ တေ ဝက္ကလိ ဣမိနာ ပူတိကာယေန ဒီဋ္ဌေန- မင်း ခန္ဓာကိုယ်အပုတ် ကြည့်နေလို့ ဘာလုပ်မှာလဲ၊ ဓမ္မမြင်မှ ငါ့မြင်မယ်လို့ ပြောတာ၊ ဝတ္ထာ- ဆုံးမစကားပြောတာ၊ စာမာန် တက်နေတဲ့ ပေါဋ္ဌိလ သူ့ကိုယ်သူ စာတွေသိပ်တတ်ပြီ၊

စာတတ်ရင်ပြီးရောဆိုတဲ့ အနေအထားမျိုးနဲ့ မာန်တက်
 နေတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက တုစ္ဆ ပေါဋ္ဌိလလို့
 ပြောတာဟာ မာန်ကို ချိုးနှိမ်တဲ့စကား။ စာတတ်တာ
 ကို ရှုတ်ချတာ မဟုတ်ဘူး။ အဓိပ္ပါယ်တွေ အလွဲ
 ကောက်သွားလို့ရှိရင် မှားယွင်းတတ်တယ်ပေါ့။
 အင်မတန်မာန်ကြီးတဲ့ ကိုယ်တော်ကြီး သူ့ကိုယ်သူ
 သတိရလာအောင် မြတ်စွာဘုရားက တုစ္ဆ ပေါဋ္ဌိလလို့
 ပြောလိုက်တာနော်။ အဲဒါမျိုးကို ဝတ္တာလို့ ခေါ်တယ်။

ကိုယ့်တပည့်သားအပေါ်မှာ ပြောနိုင်ဆိုနိုင်
 ရမယ်။ ပြောတတ်ဆိုတတ်ရမယ်။ ပြောတဲ့ဆိုတဲ့
 အခါမှာလည်းပဲ အင်မတန်မှ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာတဲ့
 ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်ရမယ်။ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို ဒီလိုပြောရမယ်။
 ဟိုပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့ ဟိုလိုပြောရမယ်လို့ ဆိုလိုတာ။
 အင်မတန်မှ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာဖို့ လိုတယ်ပေါ့။ အဲဒါကို
 ဝတ္တာလို့ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဝတ္တာဆိုတဲ့ စကားလုံး
 ကို အဋ္ဌကထာက ရှင်းပြတဲ့အခါ ဝစနကုသလောတဲ့
 ပြောရေးဆိုရေးမှာ အင်မတန်လိမ္မာတယ်။ ဒီ

ကိုယ်တော်တော့ ခပ်မာမာပြောမှ ဖြစ်မယ်ဆိုရင်
 ခပ်မာမာပြောတယ်၊ ချိုချိုသာသာပြောမှ ဖြစ်မယ်
 ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ချိုချိုသာသာ ပြောတယ်၊
 မှတ်လောက်အောင် ပြောတယ်၊ အပြောအဆိုနဲ့
 ပတ်သက်ပြီး လိမ္မာကျွမ်းကျင်မှု ရှိရမယ်တဲ့၊ ဒါက
 ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာရဲ့ အင်္ဂါရပ်တွေကို ပြောပြတာ။

နံပါတ်(၅)က ဘာတုန်းဆိုရင် ဝစနက္ခမော၊
 ဒါက ပိုပြီးအရေးကြီးတယ်၊ လောကလူတွေက ဆရာ
 ဖြစ်လာတဲ့အခါ တပည့်ကပြောလို့ရှိရင် လုံးဝ
 လက်မခံဘူးနော်၊ အနည်းဆုံးတော့ “မင်းကဆရာ
 လား၊ ငါက ဆရာလား”နဲ့ ဒီလိုမေးတတ်တယ်၊
 ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာလုပ်နေပေမယ့် သွားပြီးတော့ စောဒက
 တက်လို့ မရဘူးနော်၊ အဲတော့ ဝစနက္ခမတဲ့၊
 ဟိုဘက်ကနေ ထောက်ပြပြောဆိုလာလို့ရှိရင် လက်ခံ
 နိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ရမယ်၊ သူပြောရင်လည်း ခံတယ်
 နော်၊ အကျိုးအကြောင်း မှန်ကန်တာကို သူက လက်ခံ
 နိုင်ရမယ်၊ ရှင်းပြနိုင်ရမယ်၊ ဒီလိုဆိုလိုတယ်။

ဝစနက္ခမ ပြောတဲ့ဆိုတဲ့အခါမှာလည်း သည်းခံနိုင်စွမ်း ရှိတယ်။ ပြောလို့ဆိုလို့လည်းရတယ်။

ရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ဟာ မြတ်စွာ ဘုရားပြီးရင် လက်ယာတော်ရံ အဂ္ဂသာဝက နံပါတ်(၁) ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ။ တစ်ခါတုန်းက ရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ် အမှတ်တမဲ့ သင်္ကန်းမညီမညာလေး ဖြစ်နေတဲ့အခါ ၇-နှစ်အရွယ် ကိုရင်လေးက “အရှင်ဘုရား သင်္ကန်းကြီး အောက်တွဲကျနေတယ်” လို့ လျှောက်တယ်။ (အခုခေတ် သွားပြောမိရင် “မင်းအရွယ်နဲ့ ငါ့လာပြောရမလား”ဆိုပြီး အနည်း ဆုံးတော့ ခေါင်းခေါက်ခံရမှာနော်) ရှင်သာရိပုတ္တရာက “ဪ-ဟုတ်ပါလား”ဆိုပြီးတော့ သင်္ကန်းကို သေသေချာချာ ညီညီညာညာဝတ်ပြီး လက်အုပ် ကလေး ချီလိုက်တယ်။ ကိုရင်ကို ချီတာမဟုတ်ဘူး နော်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ “သင်္ကန်းကို ညီညီညာညာ ဝတ်ရမယ်”ဆိုတဲ့ ဘုရားစကားတော်ကို ပူဇော်တဲ့ အနေနဲ့ လက်အုပ်ကလေးချီပြီး “အရှင်ဘုရား

ညီသွားပြီလားဘုရား” လို့ လိမ္မာယဉ်ကျေးစွာ တုံ့ပြန်
တယ်နော်၊ အဲဒီလို တုံ့ပြန်နိုင်ရမယ်နော်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက အမေးအမြန်းမခံဘူး
ငါ့ခိုင်းထားတဲ့အတိုင်းလုပ် ပြန်ပြီးစောဒက မတက်နဲ့
ဆိုရင် ဒီကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ ဒီအရည်အချင်းမရှိဘူးဆိုတာ
မှတ်ရမယ်ပေါ့။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာရဲ့ မှားကွက်ထောက်ပြ
လို့ ဒေါသထွက်လို့ရှိရင်လည်း ဒီအရည်အချင်း
မရှိဘူးလို့ မှတ်ရမှာပဲ။ “ဒီကမ္မဋ္ဌာန်း ဒီလိုမှတ်ရတယ်၊
စာထဲမှာ ဒီလိုပါတယ် ပြတာဒီလိုမဟုတ်ဘူး” လို့
သွားထောက်ပြမိလို့ ဒေါသဖြစ်တယ်ဆိုရင် ဒါ
ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ အရည်အချင်း ပျက်နေပြီလို့ မှတ်ရ
မယ်၊ အဲဒါကြောင့်မို့ ဒါကအင်မတန်မှ အရေးကြီးတဲ့
အချက်တစ်ခုပဲ။

လောကလူတွေက သူများကို ပြောလို့
လွယ်သလောက် ကိုယ့်ပြောရင် မခံနိုင်ကြဘူးတဲ့၊
အဲဒါကြောင့် ဘာပြောလဲ “လျှာမရှည်နဲ့” ဆိုတဲ့

စကားက လက်သုံး၊ “ငါ့ လာဆရာမလုပ်နဲ့” ဆိုတာ
လည်း လက်သုံးပဲနော်၊ ကိုယ်ကသာ ဆရာလုပ်မယ်၊
သူများက ကိုယ့်ဆရာလာလုပ်ရင် မခံနိုင်ဘူး။

ရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ကျတော့
အဲဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ သူက ပညာဉာဏ်အင်မတန်မှ
ကြီးမားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘယ်လောက်ထိအောင်
မာနကိုချထားပြီးတော့ သူများရဲ့ ဆုံးမမှုကို ခံယူ
သလဲဆိုရင်

တဒဟု ပဗ္ဗ ဇ္ဇိတော သန္တော၊

ဇာတိယာ သတ္တဝသယိကော။

အရွယ်က ၇-နှစ်၊ ဒီကနေ့မှ သာသနာ
ဘောင် ဝင်လာတဲ့ ရှင်သာမဏေ။

သော ပိ မံ အနုသာသေယျံ၊

သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆာမိ မတ္တကော။

အဲဒီလို ကိုရင်ကလေးကတောင်မှ သူ့ကို
ဆုံးမမယ်ဆိုရင် ဦးထိပ်ရွက်ပန်ဆင်ပါတယ်တဲ့၊ အကျိုး
လိုလားလို့ ပြောတယ်လို့ လက်ခံပါတယ်တဲ့။ အဲဒါကို

ဝစနက္ခမလို့ ခေါ်တယ်နော်၊ ပြောတာကို လက်ခံ နိုင်ရမယ်။

အဲဒီလက်ခံနိုင်တဲ့ အရည်အသွေးဟာ အခက်ဆုံးလို့ ထင်တယ်၊ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ လူတွေက မာနကြီးကြတာကိုး၊ နည်းနည်းလေး မတတ်လိုက်နဲ့၊ တတ်လို့ရှိရင် မာနက အထက် ရောက်နေတယ်၊ တတ်တာထက်ပိုပြီးတော့ မာနက တက်သွားတယ်၊ အဲဒါကြောင့်မို့ အထိမခံဘူး၊ ဟော ရှင်သာရိပုတ္တရာလို ပညာဉာဏ်အကြီးမားဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ကတောင်မှ အဲဒီလောက်ထိအောင် မာနကိုချပြီး အပြောအဆိုလက်ခံတာ။

ရှင်သာရိပုတ္တရာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သီဟနာဒ သုတ်ဆိုတာ ရှိတယ်၊ အဲဒီမှာ ရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ရဲ့ ရဲရဲရင့်ရင့် မိန့်ကြားထားတဲ့ စကားတွေ ပါရှိတယ်၊ သူ့ကိုယ်သူ ဘယ်လောက်ထိအောင် နှိမ်ချထားတုန်းဆိုလို့ရှိရင် မြေကြီးလို စိတ်ထားတယ် တဲ့၊ မြေကြီးဆိုတာ အညစ်အကြေးစွန့်လည်း

မတုန်လှုပ်ဘူး၊ ပန်းနဲ့ပူဇော်လည်း မတုန်လှုပ်ဘူးနော်၊
 မြေကြီးနဲ့ အလားသဏ္ဍာန်တူတဲ့ စိတ်ဓာတ်မျိုး
 မွေးတယ်၊ ခြေသုတ်ပုဆိုးနဲ့ အလားသဏ္ဍာန်တူတဲ့
 စိတ်ဓာတ်မျိုးမွေးတယ်၊ ချိုကျိုးတဲ့ခွားလိုဆိုတာမျိုး
 ဥပမာတွေပေးပြီးတော့ ဟောထားတာတွေ ရှိတယ်
 လေ၊ အင်မတန်မှ ပညာကြီးမားတဲ့ ရှင်သာရိပုတ္တရာ
 မထေရ်မြတ်ဟာ အလွန်ကို လေးစားထိုက်တဲ့ အရည်
 အချင်းတွေ ရှိပြီးတော့ အပြာအဆိုအလွန်ခံတဲ့
 ပုဂ္ဂိုလ်တဲ့၊ အဲဒီတော့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဆိုတာ ဘယ်
 တပည့်က လာပြောပြော အပြောအဆို ခံနိုင်ရမယ်
 ဒီလိုဆိုလိုတာနော်။

သူများကိုဆုံးမဖို့ကျတော့ လွယ်တယ်၊ ကိုယ့်
 ကိုယ်ကို ဆုံးမရတာကျ ခက်တယ်လို့ ပြောတယ်၊
 ဘုရားကိုယ်တိုင်က “အတ္တာ ဟိ ကိရ ဒုဒ္ဒမောတဲ့၊
 သူများဆုံးမရတာလွယ်တယ်၊ ကိုယ့်ကျဆုံးမဖို့
 ခက်တယ်”၊ ဒါက နေရာတိုင်းယူမယ်ဆိုရင် မိဘနဲ့

သားသမီးလည်း ဒီအတိုင်းပဲ၊ လူကြီးနဲ့လူငယ်လည်း ဒီတိုင်းပဲ၊ ခက်တာက လူတွေက ကိုယ့်ကိုယ်ကိုကျ ခွင့်လွှတ်တယ်၊ သူများကျရင် ခွင့်မလွှတ်နိုင်တဲ့ဟာက တော်တော်ဆိုးတယ်၊ ကလေးတစ်ယောက် ပန်းကန် ကျကွဲလို့ရှိရင် “နမော်နမဲ့နိုင်လိုက်တာ ဂရုမစိုက်လို့ ဒီလိုဖြစ်တာ”၊ ကိုယ့်ကျတော့ “မတော်လို့” တဲ့၊ သူများကိုလည်း မတော်လို့ဆိုပြီး စဉ်းစားလိုက်ရင် မကောင်းဘူးလား၊ အဲ သူများကျတော့ “ဒီလောက် နမော်နမဲ့နိုင်ရမလား” ဆိုပြီး ကျောပြင်ကို ဗျောတင်ပြီး ထုတတ်သေးတယ်၊ ကိုယ့်ဖြစ်တဲ့ခါကျ မတော်လို့တဲ့၊ ဆင်ခြေက တော်တော်ဟုတ်တာပဲနော်၊ အဲဒီတော့ ဘယ်သူပဲဖြစ်ဖြစ် မတော်လို့ပဲလို့ သဘောထားလိုက်ရင် ဒေါသဖြစ်စရာ အကြောင်း ရှိမှမရှိတာ၊ အဲဒီလို ဝစနက္ခမဆိုတဲ့ ဂုဏ်ရည်ဟာ လောကမှာ အလွန် ရှားပါးတဲ့ ဂုဏ်ရည်ဖြစ်လို့ ဝစနက္ခမဆိုတဲ့ ဂုဏ်ရည် ပြည့်ဖို့ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတယ် ဒီလို ပြောတာနော်။

နောက်နံပါတ်(၆)က အင်မတန်မှ အရေးကြီး
 တယ်။ ဂန္ထိရဉ္ဇ ကထံ ကတ္ထာ၊ လေးနက်တဲ့
 စကားကို ဟောကြားနိုင်ရမယ်။ လေးနက်တယ်ဆိုတာ
 ဘယ်လိုတရားတုန်းဆိုတော့ ရုပ်နာမ်အကြောင်း
 မင်္ဂုလ်အကြောင်း ဈာန်အကြောင်း နိဗ္ဗာန်အကြောင်း
 ဟောတတ်တယ်။ သမာဓိတို့ ပညာတို့နဲ့ ပတ်သက်
 လာလို့ရှိရင် နက်နက်နဲနဲ ဟောနိုင်ပြောနိုင်ရမယ်။
 အဲဒါတွေဟာ စာမတတ်ပဲနဲ့ ဟောနိုင်ပါ့မလား။
 မဟောနိုင်ဘူး။ စာတွေ့လက်တွေ့ဆိုတာ ၂-ခု
 ရှိတယ်လေ။ ခုနက လက်တွေ့သမားသက်သက်
 ဆိုလို့ရှိရင်တော့ “ရိုးပင်ခြောက်ကြီးဟာ ပေါက်ပင်ပဲ”
 လို့ ပြောတာနဲ့ တူတူပဲ။ စုံအောင်မပြောနိုင်ဘူး။
 စာတတ်ရင်တော့ “ဟေ့ ပေါက်ပင်ဆိုတာ အရွက်
 ကြွနေလို့ရှိရင် အပင်ခြောက်ကြီးနဲ့ တူတယ်။
 အပွင့်တွေဝေလာလို့ရှိရင် တစ်ပင်လုံးကို ရဲနေတာပဲ။
 အရွက်တွေထွက်လာတဲ့ အခါကျတော့ သြော်-
 ခပ်စိပ်စိပ်နဲ့ အလွန်လှတဲ့ စိမ်းရောင်ခြယ်ထားတဲ့

အပင်ကြီး၊ ပေါက်ပင်ဆိုတာ ရာသီအလိုက် ဒီလို ပြောင်းလဲမှုတွေရှိတယ်”ဆိုတာကို ပြောထားရင် သံသယဖြစ်စရာ ရှိပါဦးမလား။ မရှိဘူးပေါ့။

ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုမှတ်စရာအာရုံဆိုရင် ဓာတ်ကြီး လေးပါလည်း ရှုလို့ရတာပဲ၊ ခန္ဓာရှုလို့လည်း ရတာပဲ၊ အာယတနရှုလို့လည်း ရတာပဲ၊ ဘယ်ဟာပဲဖြစ်ဖြစ် မိမိရဲ့သန္တာန်မှာ “ယထာ ပါကဋ္ဌံ ဝိပဿနာ ဘိနိဝေသော”တဲ့၊ “မိမိခန္ဓာမှာ ပေါ်လာတဲ့အရာ တွေကို ဝိပဿနာရှုရမယ်”လို့ဆိုတဲ့ မဟာဋီကာရဲ့ စကားအတိုင်းပဲ ရှုလို့ရတဲ့ တရားတွေအားလုံး ရှုပြီး ထူးခြားတဲ့ အသိဉာဏ်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာတာ ဖြစ်တယ်ပေါ့။ အဲဒီလို စာတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကျတော့ စုံအောင် ခြုံမိအောင် ပြောနိုင်တယ်။ ဘယ်ဟာကိုရှု ရှုလို့ရတယ်ဆိုတာကို နားလည်သဘောပေါက်နိုင် တယ်လို့ ဆိုလိုတာပေါ့နော်။

အဲဒီမှာ ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ-လေးနက်တဲ့ တရားစကား ဟောနိုင်ရမယ်။ (ဂမ္ဘီရဆိုတာနဲ့

လျှို့ဝှက်တဲ့ ဝိဇ္ဇာပညာရပ်လို့ ထင်မှတ်မနေနဲ့၊
 မဂ္ဂဇင်းတောင် ဂမ္ဘီရမဂ္ဂဇင်း ထွက်နေတယ်နော်)
 ဂမ္ဘီရံ သုညတာ ပဋိသံယုတ္တံ ဆိုတဲ့အတိုင်း
 ခန္ဓာအာယတနဓာတ်ထဲမှာ အတ္တဆိုတာ မရှိဘူး
 ငါဆိုတာမရှိဘူး ငါ့ဟာဆိုတာမရှိဘူး။ ငါ၊ငါ့ဟာ
 ဆိတ်သုဉ်းနေတဲ့ သုညသဘော ရုပ်နာမ်သက်သက်
 မျှသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ သဘာဝတရား ဆိုက်ထိ
 အောင် ဟောတာကို ဂမ္ဘီရကထာလို့ ခေါ်တာ၊
 ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဆိုတာ ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ အလွန်
 ကို လေးနက်တဲ့ တရားစကားမျိုးကိုလည်း ဟောနိုင်တဲ့
 ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်ရမယ်၊ ဒီလိုဆိုလိုတာ၊ အဲဒီလို
 ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို ဆည်းကပ်ပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်းတောင်းပါတဲ့။

နောက်နံပါတ်(၇)က ဘာတုန်းဆိုရင် “နော
 စ အဋ္ဌာနေ နိယောဇေတိ-အရာမဟုတ်တဲ့ကိစ္စ
 မမှန်ကန်တဲ့ လမ်းကြောင်းပေါ် ဘယ်တော့မှ
 တွန်းမတင်ဘူး”၊ ဒါကလည်း အင်မတန်မှ အရေးကြီး
 တယ်၊ မမှန်ကန်တဲ့ အကြောင်းအရာပေါ်မှာ အား

မထုတ်စေရဘူးလို့ ဒီလိုပြောတာ၊ ကိုယ်ညွှန်ပြတဲ့
 ကမ္မဋ္ဌာန်းဟာ မှန်ကန်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းပဲ ဖြစ်ရမယ်၊
 မမှန်မကန်ကိစ္စတွေပေါ်မှာ မလျှောက်လှမ်း စေရဘူးလို့
 ဆိုတယ်၊ ဒီမှာ အဋ္ဌာနဆိုတာ အင်မတန်မှ ကျယ်ပြန့်
 သွားတဲ့ စကားတစ်ခုပဲနော်။

အဲဒီလို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာရဲ့ အင်္ဂါရပ်တွေကို
 မြတ်စွာဘုရားက အင်္ဂုတ္တိုရ် ဒုတိယမိတ္တသုတ်မှာ
 တိတိလင်းလင်း ရှင်းပြီးတော့ ဟောကြားထားတာပါ။
 သို့သော် သင်္ဂါယနာတင်တဲ့အချိန်မှာ ဟိုကျမ်းထဲ
 ပါလိုက် ဒီကျမ်းထဲပါလိုက်၊ ဟိုနားရောက်လိုက်
 ဒီနားရောက်လိုက်ဆိုတော့ တစ်နေရာထဲကို စုပုံ
 မှတ်သားဖို့ရာ အခက်အခဲရှိတာပေါ့၊ အဲဒါကြောင့်
 စာပေနှံ့စပ်အောင် ကြည့်ရမယ်။

မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီလို ဆရာမျိုးကို
 မှီဝဲပါတဲ့၊ အပီ ပနုဇ္ဇမာနေနပီ "ငါ့ဆီမနေနဲ့
 ငါ့နားမလာနဲ့" လို့ နှင်ထုတ်တောင်မှ မသွားပါနဲ့၊
 ပေကပ်ပြီးတော့နေပါတဲ့၊ အခုခေတ်မှာလည်း

ကမ္မဋ္ဌာန်း အမျိုးမျိုးရှိတယ်လေ။ ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းပြ
 နေတာတွေရှိတယ်။ ကောင်းတဲ့စိတ်နဲ့ ပြတာတော့
 ဟုတ်မှာပဲ။ သို့သော် ဉာဏ်စွမ်းမမှီဘူး စာပေ
 မတတ်ဘူးဆိုရင် မကောင်းတဲ့ လမ်းဘက်ကို ရောက်
 သွားနိုင်တယ်။ မမှန်မကန်တွေ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။
 အဲဒါကြောင့် မှန်ကန်တဲ့ အရည်အချင်းရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ
 အင်မတန်မှ အရေးကြီးပါတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက
 ဟောတာနော်။ ဒါက ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ ရွေးတဲ့နည်းနဲ့
 ဘတ်သက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တိုင် အင်္ဂုတ္တရ
 နိကာယ်မှာ ဒုတိယမိတ္တသုတ္တန်ဆိုပြီး ဟောကြား
 ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီမှာ ပိယော ဂရုဘာဝနီယော ၊ ဝတ္တာ
 စ ဝစနက္ခမော။ ဂမ္ဘိရဉ္စူ ကတံ ကတ္တာ ၊ နောစ
 ဋ္ဌာနေ နိယောဇကောလို့ အင်္ဂါ(၇)ချက်ကို ဂါထာ
 သီကုန်းပြီးတော့လည်းပဲ မြတ်စွာဘုရားက ဟောထား
 တယ်။ ယမှိ တောနိ ဋ္ဌာနာနိ သံဝိဇ္ဇန္တိစ ပုဂ္ဂလေ-
 အဲဒီအချက်တွေရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို သော မိတ္တော

မိတ္တကာမေန-အဲဒီလို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကောင်းမျိုးကို ဆည်းကပ်လိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ၊ အပိ နာသိယမာနေန-မောင်းထုတ်ပေမယ့် မသွားပါနဲ့၊ ဘဇိတဗ္ဗောတထာဝိဓော-ဆည်းကပ်ပြီးတော့နေပါတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ မှန်ကန်ဖို့ဆိုတာ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတယ် ပေါ့။

နောက် ကလျာဏမိတ္တ-ကောင်းတဲ့ဂုဏ်တွေ နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ မိတ်ကောင်းဆွေကောင်း ဆိုတဲ့နေရာမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဆရာသမားကို ဘယ်လောက် တန်ဖိုးထားသလဲဆိုရင် တစ်ခါတုန်းက သက္ကတိုင်း နဂရကဆိုတဲ့ နိဂုံးရွာမှာ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူတယ်၊ ရှင်အာနန္ဒာက တစ်ပါးတည်း ကိန်းအောင်းရာက စိတ်ကူးရပြီး ဘုရားဆီ လာလျှောက်တယ် “အရှင်ဘုရား ဗြဟ္မစရိယဆိုတဲ့ မြတ်သောအကျင့် မဂ္ဂင်ရစ်ပါးအကျင့်တရားနဲ့ ပတ်သက်လာလို့ရှိရင် ဆရာက ထက်ဝက်အကျိုးပြုပါတယ်”၊ မြတ်စွာဘုရားက လက်မခံဘူး။ “အာနန္ဒာ

မင်း ဒီလိုမပြောနဲ့၊ ဆရာဟာ အပြည့်အဝ ကျေးဇူး ပြုတယ်" လို့ ပြန်ဟောလိုက်တယ်။ ရှင်အာနန္ဒာရဲ့ အတွေးက ဘယ်လိုတုန်းဆိုတော့ ဆရာလမ်းညွှန် တာက ၅၀-ရာနှုံး (Fifty)၊ တပည့်ကိုယ်တိုင် ကျင့်သုံးရတာက ၅၀-ရာနှုံး (Fifty)၊ တစ်ဝက်စီလို့ ဆိုချင်တယ်။ အဲတော့မြတ်စွာဘုရားက လက်မခံဘူး။ တစ်ဝက်စီ မဟုတ်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဆိုတော့ သူကျင့်တာလည်းပဲ ဆရာလမ်းညွှန်လို့ ကျင့်တာ ဖြစ်သောကြောင့် ဆရာနဲ့ပဲ သက်ဆိုင်တယ်။ ဒီလို ဆိုလိုတာနော်။

အဲဒါကို ကောသလမင်းကြီးကို ပြန်ပြီး ဟောပြတဲ့ သုတ္တန်တစ်ခု ရှိပါတယ်။ ရှင်အာနန္ဒာကို မြတ်စွာဘုရားက ရှင်းပြတယ်။ "သာဝကတွေဟာ ငါ့ကို အမှီပြုပြီး မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်တရားကို ကျင့်တတ်ကြတယ်"။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပစတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရားကို ဘယ်အတိုင်းအတာထိ ကျင့်တုန်းဆိုတော့ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည်ထိအောင်

ကျင့်နိုင်တယ်၊ အဲဒီလို မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရား
 တွေကို ဝိဝေကနိဿိတလို့ ဆိုတာ၊ ဝိပဿနာ
 အခိုက်မှာ တဒင်္ဂဝိဝေက၊ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါမှာ
 ဆိုရင် သမုစ္ဆေဒဝိဝေက၊ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုတဲ့
 အခါမှာ နိဿရဏဝိဝေကဆိုတဲ့ အဆင့်ထိ
 ရောက်အောင် သမ္မာဒိဋ္ဌိဟာ အဆင့်ဆင့် တက်သွား
 တယ်၊ နောက်ဆုံးမှာ နိဗ္ဗာန်နယ်ထဲ ရောက်သွားသည်
 ထိအောင် အဆင့်မြင့်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရားကို
 ကျင့်တာ၊ မြတ်စွာဘုရားကို အမှီပြုပြီး ကျင့်နိုင်
 ကြတာတဲ့၊ ဘုရားမပွင့်ခင်တုန်းက ဘယ်သူမှ သိမှ
 မသိတာ။

မြတ်စွာဘုရားက “ငါ့ကိုအကြောင်းပြုပြီး
 တော့ ဇာတိဓမ္မ-ပဋိသန္ဓေနေခြင်းရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ
 ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသဘောက လွတ်မြောက်သွားကြ
 တယ်၊ ဇရာဓမ္မ-အိုခြင်းသဘောရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက
 အိုခြင်းသဘောမှ လွတ်မြောက်သွားကြတယ်။

ဗျာဓိဓမ္မ-နာခြင်းသဘောရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလည်း
နာခြင်းသဘောမှ လွတ်မြောက်သွားကြတယ်။
မရဏဓမ္မ- သေခြင်းသဘောရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလည်း
သေဆုံးရခြင်းရဲ့သဘောမှ လွတ်မြောက်သွားကြတယ်။
သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿ ဥပါယာသဓမ္မ-စိုးရိမ်
တတ်တယ် ငိုကျွေးတတ်တယ် စိတ်ဆင်းရဲ ကိုယ်
ဆင်းရဲနဲ့ ကြုံတတ်တယ်။ စိတ်ပင်ပန်းမှုတွေလည်း
ရှိတတ်တယ်ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာလည်း ဒီလို
အခြေနေမျိုးတွေကို လွန်မြောက်သွားကြတယ်။ ငါ့ကို
အကြောင်းပြုပြီးတော့ လွန်မြောက်တာ ဖြစ်သော
ကြောင့် ဗြဟ္မစရိယ ကိုယ်ကျင့်တဲ့တရားမှာ
ဆရာသမား ကလျာဏမိတ်ဆွေဟာ အပြည့်အဝ
အကျိုးပြုတယ်''လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို
ဟောတာနော်။ အဲတော့ ဆရာမပါပဲနဲ့ မဖြစ်ဘူးတဲ့။
ဒါကြောင့်မို့ အခု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က ပြောထားတဲ့
ကမ္မဋ္ဌာနဒါယကံ ဥပသင်္ကမိတွာတဲ့ ကောင်းတဲ့

အရည်အချင်းတွေရှိတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကို ဆည်းကပ်
 ပါလို့ ဆိုလိုတာ၊ ဒါဖြင့် ကောင်းတဲ့အရည်အချင်း
 တွေက ပီယ ဂရု ဘာဝနီယ ဝတ္တာ ဝစနက္ခမ
 ဆိုတဲ့ ဒီဂုဏ်ရည်တွေဟာ အင်မတန်မှ အရေးပါတဲ့
 ဂုဏ်ရည်တွေပဲ၊ ဒါကို အနှစ်ချုပ်ပြီးတော့ ပြောရမယ်
 ဆိုရင် သဒ္ဓါရှိရမယ်၊ သီလရှိရမယ်၊ သုတရှိရမယ်၊
 သုတဆိုတာ စာပေကျမ်းဂန် တတ်ကျွမ်းတာကို
 ပြောတာ၊ နောက် စာဂရှိရမယ်၊ စာဂဆိုတာ စွန့်လွှတ်
 အနှစ်နာခံနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ကိုယ်ကျိုးမရှာဘူး အများ
 အကျိုးကို ကြည့်တယ်နော်၊ ဝီရိယ-ကြိုးစား
 အားထုတ်မှု ရှိရမယ်၊ သမာဓိ-စိတ်ဓာတ်တည်ငြိမ်မှု
 ရှိရမယ်၊ ပညာ-ထက်မြတ်တဲ့ အကောင်းအဆိုး
 အကြောင်းအကျိုး ခွဲခြားသိနိုင်တဲ့ ပညာမျိုးရှိရမယ်၊
 ဒီလို အရည်အချင်းကောင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူကို
 ကလျဏမိတ္တ ကောင်းသောမိတ်ဆွေ ကောင်းသော
 ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာလို့ ခေါ်တယ်နော်၊ ကိုယ့်အပေါ်ကို
 ဂရုစိုက်လို့ ကိုယ့်ကို ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်လို့ ကိုယ်ကို

ညင်ညင်သာသာဆက်ဆံလို့ ကောင်းတဲ့အကောင်းမျိုး
မဟုတ်ဘူး၊ ဒီအရည်အချင်းကောင်းတွေကို
ဆိုလိုတယ်။

သဒ္ဓါရှိဖို့လိုတယ်၊ သဒ္ဓါရှိမှ အသိဉာဏ်
ရဖို့အတွက် ကြိုးစားအားထုတ်ရမယ်၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့
အသိဉာဏ်ကို ယုံကြည်တယ်၊ ကံကံ၏အကျိုးကို
ယုံကြည်တယ်၊ ယုံကြည်ခြင်းကြောင့် အသိဉာဏ်တွေ
ကောင်းကျိုးချမ်းသာတွေ ရဖို့အတွက် ဆောင်ရွက်
လုပ်ကိုင်ဖို့ကို ဘယ်တော့မှ မစွန့်လွှတ်ဘူးတဲ့၊ သဒ္ဓါ
ရှိသည့်အတွက် ကောင်းတဲ့အလုပ်တွေကို လုပ်လေ့
ရှိတယ်ပေါ့။

သီလရှိသည့်အတွက်ကြောင့် အားလုံးက
ချစ်ခင်မြတ်နိုးဖွယ်ရာဖြစ်တယ်ပေါ့၊ အဲဒီတော့
သီလရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဟာ မကောင်းတာ
ကိုလည်း ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတယ်၊ ပြောတတ်တယ်
ဆိုတတ်တယ် ကိုယ်ပြောရင်လည်း ခံတယ်၊
အပြောခံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဖြစ်တယ်။

ဗဟုသုတ အကြားအမြင်ရှိသည့်အတွက်
 ကြောင့် လေးနက်တဲ့ တရားစကားတွေ ဟောပြော
 နိုင်တယ်။ အကယ်၍ ဗဟုသုတမရှိဘူးဆိုရင်
 အပေါ်ယံလေးပဲ ပြောနိုင်တယ်။ အခက်အခဲနဲ့
 ကြုံလာတဲ့အခါမှာ အတွင်းကျကျ လေးလေးနက်နက်
 ရှင်းမပြနိုင်ဘူး။ လောကမှာ တရားအတုအယောင်က
 လည်း အင်မတန်မှ များတယ်။ တရားအတုယောင်
 ဆိုသည်မှာ ကိုယ့်ဉာဏ်ထဲ ဖြစ်လာတာကိုက
 တစ်ခါတစ်ခါ အစစ်နဲ့အတု ကွဲချင်မှကွဲတာ၊ အစစ်
 အတုဆိုတာ နေရာတိုင်းမှာ ရှိတယ်လေ။

ရွှေဆိုင်သွားကြည့်၊ ဝင်းဝင်းပြောင်ပြောင်
 အရောင်လတ်လတ်လေး မြင်တာနဲ့ ရွှေအစစ်
 ဆိုပြီးတော့ လုပ်လို့ရမလား။ စိန်လိုလတ်လတ်လေးက
 မြင်တာနဲ့ ဩော်-ဒါစိန်အစစ်လို့ ပြောလို့မရဘူးလေ။
 ကျွမ်းကျင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကသာ ဒါသိနိုင်တာကိုး။ အဲဒါ
 ကြောင့်မို့ အစစ်အတု ခွဲခြားနိုင်ဖို့ရာအတွက် အကြား
 အမြင် ဗဟုသုတဟာ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတယ်။

လောကီကိစ္စမှာတောင် အရေးကြီးတော့ ခုလို လေးနက်တဲ့ တရားဓမ္မတွေကို ရဖို့ဆိုတာ ပိုအရေးကြီးတာပေါ့၊ ဒါကို ဆိုလိုတာနော်။

စာဂဆိုတဲ့ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံမှုရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရမယ်၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဟာ အပ္ပိစ္ဆ-ကိုယ်အကြောင်း သူများကို မပြောဘူး။ အလိုနည်းတယ်၊ အလိုနည်းတယ်ဆိုတာ ကိုယ်ဘယ်လို ဂုဏ်ရည်တွေ ရှိတယ်ဆိုတာ ဘယ်တော့မှ ထုတ်မပြောဘူး။ ကိုယ်အရည်အချင်းကို လျှို့ဝှက်ထားတယ်၊ ကြားဘူးတယ် မဟုတ်လား။ စည်ကြီးဆိုတာ တီးမှ မြည်တယ် မတီးရင်မမြည်ဘူးလေ၊ ပညာရှိဆိုတာ စည်နဲ့တူတယ်တဲ့၊ တီးမှ အသံတုန့်ပြန်တာ၊ အဲဒီလို မဟုတ်ပဲနဲ့ တပြုပြန်လုပ်နေရင်တော့ မဟုတ်လောက်ဘူး။ ဆိုင်းဘုတ်ချိတ်ရင်တော့ သိပ်မဟုတ်ဘူးနော်၊ အဲတော့ စာဂဆိုတာ အပ္ပိစ္ဆ သန္တုဋ္ဌ ကိုယ်ကိုယ်ကို စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဟာ နာမည်ကြီးအောင်မလုပ်ဘူး။ အဲဒါဟာ စာဂလို့ ပြည့်စုံလို့

မလုပ်တာ ဒီလိုဆိုလိုတာနော်။

နောက် ဝီရိယရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှ ကောင်းကျိုး
ချမ်းသာရအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နိုင်
တယ်။ ကိုယ့်အကျိုး သူ့အကျိုးဆိုတာကို ကြီးကြီး
စားစား အားထုတ်နိုင်မယ်။ သတိရှိပြီဆိုတဲ့ အခါမှာ
အရာရာအမှတ်ထားပြီးတော့ သတိရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကမှ
အသိဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တယ်။ နောက်
သမာဓိရှိမှ စိတ်ဟာ တည်ငြိမ်တယ်။ ပညာရှိတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်မှ အကောင်းနဲ့အဆိုး အကြောင်းနဲ့အကျိုး
ဟိတ အဟိတ ဒါတွေကိုခွဲခြားသိနိုင်တယ်လို့ ဆိုလို
တယ်။

ဒီလိုအရည်အချင်းတွေပြည့်မှ ကမ္မဋ္ဌာန်း
ဆရာကောင်းလို့ သတ်မှတ်ရတယ်။ အခုပြောခဲ့တဲ့
ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ ဆိုသည်မှာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာလည်း ဖော်ပြ
ထားတယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ သုတ္တန်
တွေမှာလည်းပဲ ဒီလို ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာမျိုးကို ရွေးချယ်
ရမယ်။ ယထာဘူတံ ဉာဏာယ သတ္တာ ပရိယေသီ

တဗ္ဗေ ၁- အမှန်အကန် သိဖို့ရာအတွက် ဒီလိုဆရာ
မျိုးကို ချဉ်းကပ်ရမယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို
ဟောခဲ့တာ။

ဒီလိုအရည်အချင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှ
ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဖြစ်တယ်ဆိုတာ အားလုံးမှတ်သား
ထားပြီးတော့ ဘုန်းကြီးတို့တတွေ ဘဝသံသရာက
လွတ်မြောက်ဖို့ ကြိုးပမ်းအားထုတ်တဲ့အခါမှာ ဒီလို
အရည်အချင်းကောင်းတဲ့ ဆရာသမားမျိုးနဲ့ ထိုဆရာ
သမားမျိုးရဲ့ လမ်းညွှန်ချက်အတိုင်း ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်
အားထုတ်ကြရမှာဖြစ်တယ်လို့ ကိုယ်စီကိုယ်စီ သဘော
ကျပြီးတော့ အရည်အချင်းကောင်းတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်း
ဆရာထံ ချဉ်းကပ်လို့ ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာရဲ့ အဆုံးအမ
အတိုင်း မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး
အကျင့်တရားကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်
မူနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ။

ဓမ္မမိတ်တွေများသို့

ပါမောက္ခချုပ်ဆရာတော် ဒေါက်တာ အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ ပောကြားအပ်သော တရားများကို အသံပုံ စာအဖြစ် စေတနာရှင်များကနေကူးကာ စာပေများကို ဆရာတော်ကြီးထံ ပေးပို့ကြပါသည်။ ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင် အချိန်ရသမျှ ပြင်ဆင် တည်းဖြတ်ပေးသော စာပေများကို ကုသိုလ်ရှင်များလှူဒါန်းထားသော ဓမ္မစာပေရန်ပုံငွေများ အသုံးပြုလျက် စာအုပ်ငယ်များ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေပါသည်။

တရားစာအုပ်များကို တစ်ဆင့် ဓမ္မဒါနပြုလုပ် ပြန့်ဝေလှူဒါန်းလိုပါက ဖော်ပြပါ ဌာနများသို့ ဆက်သွယ်မှာကြားနိုင်ပါသည်။

ရရှိနိုင်သော ဌာနများ

- ၁။ အောင်ဇမ္ဗူ ပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ်(၁၅၂)၊ (၂၂)လမ်း၊ လသာမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း: ၀၁-၃၈၄၁၉၃၊ ၀၉၅၁-၄၆၀၉၅
- ၂။ ဦးဘဖိုး+ဒေါ်အုန်းကြည် ပရဆေးဆိုင်
အမှတ်(၄၆၇၊ ၄၆၈)၊ သိမ်ကြီးဈေး(ဒီ)ရုံး၊ မြေအောက်ထပ်။
ဖုန်း: ၀၁-၂၄၀၆၀၀(လှိုင်းခွဲ) ၄၁၇၄
- ၃။ ဓမ္မဗျူဟာ သာသနာမာမကအဖွဲ့
လူပုဂ္ဂိုလ်များဆိုင်ရာဓမ္မစာပေသင်တန်းကျောင်း
ကြားတောရလမ်း၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း: ၀၁-၃၈၀၈၈၀
- ၄။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဘိဓမ္မာတက္ကသိုလ်
ကမ္ဘာအေးစေတီဝင်း၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။
ဖုန်း: ၀၁-၆၅၅၇၅၆၊ ၀၁-၆၅၁၇၆၉
- ၅။ ပုရပိုက်ဓမ္မပြန့်ချိရေး
တိုက်(N.3)၊ အခန်း(၁၀၂)၊ လေးထောင့်ကန်လမ်းမကြီး၊
တာမွေမြို့နယ်။ (ILBC တာမွေ အနီး)
ဖုန်း: ၀၁-၅၄၄၇၂၇၊ ၀၉-၇၃၉၀၃၉၇၀

အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ ၏ ထုတ်ဝေပြီး ဓမ္မစာအုပ်များ

- အဘိဓမ္မာ မြတ်ဒေသနာ(ပ+ဒ တွဲ)
- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ပဋ္ဌာန်းနည်းဖြင့် လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း
- ၁။ နိဗ္ဗာန်တံခါးကြီး ဖွင့်တော်မူပါ
- ၂။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် အနှစ်ချုပ်
- ၃။ ဘဝအသွင်ကို ဓမ္မအမြင်ဖြင့် ရှုကြည့်ခြင်း
- ၄။ ဘဝခရီးဝယ် ရွေးချယ်ရမည့်လမ်း
- ၅။ သူတော်ကောင်းတို့၏ စိတ်နေသဘောထား
- ၆။ ဘဝအရေး စိတ်အေးရလေအောင်
- ၇။ ဓမ္မကြေးမုံ
- ၈။ တောင်ပို့ထဲက ရတနာ
- ၉။ မြတ်သောဥစ္စာ စုဆောင်းပါ
- ၁၀။ သမထနှင့် ဝိပဿနာ
- ၁၁။ ရောဂါကုစား စိတ်စွမ်းအား
- ၁၂။ ရှစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက်
- ၁၃။ စိတ်ကောင်းဆွေကောင်း
- ၁၄။ မေတ္တာနလုံး အစဉ်သုံး
- ၁၅။ လူဖြစ်ကျိုးနပ်ပါစေ
- ၁၆။ မေတ္တသုတ်အနှစ်ချုပ်
- ၁၇။ ဘဝဆည်းဆာ ကရုဏာ
- ၁၈။ ဥပုသ်စောင့်ခြင်း အဓိပ္ပါယ်
- ၁၉။ ဓမ္မမှတ်ကျောက်

- ၂၀။ ဓမ္မအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်
- ၂၁။ နှစ်ဦးကာလ ဓမ္မလက်ဆောင်
- ၂၂။ မြတ်ဗုဒ္ဓဒေသနာနှင့် ယနေ့ကမ္ဘာ
- ၂၃။ ယနေ့လူသားများရဲ့ မနက်ပြန်ကမ္ဘာ
- ၂၄။ မင်္ဂလာသုတ်အနှစ်ချုပ်
- ၂၅။ သာရဏီယတရား
- ၂၆။ ရသတဏှာ
- ၂၇။ ဓမ္မဗျူဟာသင်တန်းသားများ၏ မေးခွန်းများကိုဖြေဆိုခြင်း
- ၂၈။ သေချာသောလမ်းမှ လျှောက်လှမ်းပါ
- ၂၉။ မဟာဒါန
- ၃၀။ စိတ်၏ထွက်ပေါက်များ
- ၃၁။ ဖြစ်နိုင်တာနှင့် မဖြစ်နိုင်တာ
- ၃၂။ အရှင်အာနန္ဒ၏ ဝိပဿနာ
- ၃၃။ န စ သော၊ န စ အညော
- ၃၄။ လူတိုင်းကျင့်ရန် သတိပဋ္ဌာန်
- ၃၅။ စိတ်၏အတွေးများ
- ၃၆။ ဥပါဒါနပစ္စယာဘဝေါ
- ၃၇။ သတိမက္ခာ အသိပညာဖြင့် နေထိုင်ခြင်း
- ၃၈။ အတ္တာဟိအတ္တနောနာထော
- ၃၉။ ဗောဇ္ဈင်္ဂသုတ် အနှစ်ချုပ်
- ၄၀။ ဟောသူ နာသူ စိတ်ထားဖြူ
- ၄၁။ ၁၂-နှစ်ကြာ အဖြေရှာခဲ့ရသော မေးခွန်းများ
- ၄၂။ လွတ်မြောက်တဲ့စိတ်

- ၄၃။ ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် သတိဆောင်
- ၄၄။ ခန္ဓသုတ်အနှစ်ချုပ်(အန္တရာယ်ကာကွယ်ခြင်း)
- ၄၅။ တရားသိလျက် အကျင့်ခက်
- ၄၆။ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ မြတ်ဒေသနာ
- ၄၇။ သံသရာခရီးသွား အမှားမလုပ်မိစေနှင့်
- ၄၈။ ဟိုဘက်ကမ်းက ငြိမ်းချမ်းတယ်
- ၄၉။ ရတနသုတ်အနှစ်ချုပ်
- ၅၀။ လောကဓံမှန်တိုင်းများနှင့် ကြံ့ခိုင်သည့်စိတ်ထား
- ၅၁။ ဘုရားသော်မှပေးဆပ်ရသည့် ကံကြမ္မာဝင့်ကြွေးများ
- ၅၂။ အထင်မှား အမြင်မှား
- ၅၃။ ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ် အနှစ်ချုပ်
- ၅၄။ ယှဉ်ပြိုင်ခြင်း၏ နိဂုံး
- ၅၅။ နန္ဒီ ဒုက္ခဿ မူလံ
- ၅၆။ စိတ်၏အညစ်အကြေးများကို ဖယ်ရှားခြင်း
- ၅၇။ အားပေးစကား
- ၅၈။ ပုဗ္ဗဏှသုတ် အနှစ်ချုပ်
- ၅၉။ ဘောသဋ္ဌဂုရု
- ၆၀။ နိဗ္ဗာန်သို့ ဦးတည်သွားနေသူ
- ၆၁။ ဘဝ၏ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများ
- ၆၂။ ကုသိုလ်ဖြစ်ပွား နှလုံးသွင်းတရား
- ၆၃။ နိုင်သူနှင့်ရှုံးသူ
- ၆၄။ အကာကိုပစ်၍ အနှစ်ကိုရှာ

- ၆၅။ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းအောင်ကျင့်ဆောင်ခြင်း
- ၆၆။ တရားထူးရနိုင်သူ
- ၆၇။ ကျေးဇူးသိခြင်း
- ၆၈။ ဘာသာတရားလိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်
- ၆၉။ ကာလာမသုတ် အနှစ်ချုပ်
- ၇၀။ ခုခံစွမ်းအား
- ၇၁။ အလေးထား၍ စဉ်းစားဆင်ခြင် ကောင်းအောင်ပြင်
- ၇၂။ အခွင့်ကောင်းကို ရအောင်ယူ
- ၇၃။ ရှာဖွေခြင်းနှင့် ရရှိခြင်း
- ၇၄။ ကုသိုလ်တစ်ပဲ ငရဲတစ်ပိဿာ
- ၇၅။ ဓမ္မကိုအဖော်ပြုမှ ထာဝရချမ်းသာမည်
- ၇၆။ အစွမ်းတန်ခိုးများနှင့် သာသနာ
- ၇၇။ ချမ်းသာစွာအိပ်စက်ရခြင်း
- ၇၈။ နှစ်ဦးမေတ္တာလူတိုင်းမှာ
- ၇၉။ ဒဏ္ဍိဏဝိဘင်္ဂသုတ် အနှစ်ချုပ်
- ၈၀။ အလုပ်ရှင်နှင့်အလုပ်သမား စိတ်ကောင်းထား
- ၈၁။ နိယျာနိကသာသနာ
- ၈၂။ အနတ္တလက္ခဏာသုတ် အနှစ်ချုပ်
- ၈၃။ သူ့အမြင် ကိုယ့်အမြင် ဓမ္မအမြင်
- ၈၄။ ရှင်ရာဟုလာ၏ဘဝနှင့် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမ
- ၈၅။ ကမ္မတ္တန်းအလုပ်နှင့် အိပ်ငိုက်ခြင်း
- ၈၆။ ဗျာဒိတ်တော်ကြား ဘုရား(၂၄)ဆူ

- ၈၇။ အံ့ဖွယ်လူသား မြတ်ဘုရား
- ၈၈။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နှင့် ဝိပဿနာ
- ၈၉။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ရှိရမည့် အရည်အချင်းများ
- ၉၀။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ

ကောင်းစွာ အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်
ရမည် ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။
အထူးသဖြင့် အကျိုးရှိစွာ ဆောင်ရွက်
ရမည် ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။